

LÄNSSTYRELSEN
I ÖREBRO LÄN

MILJÖENHETEN

1(8)

BESLUT

Datum

1992-03-20

Dnr

231-2253-89

Enligt sändlista

Utvidgning av naturreservatet Sköllersta präst-
äng i Hallsbergs kommun.

BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat. Länsstyrelsen återkallar samtidigt det den 2 september 1965 meddelade reservatbeslutet för del av området.

RESERVATFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående
inskränkning i markägares och annan sakägares
rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- 1 - bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden - som att schakta, dika, dränera, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning
- 2 - anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
- 3 - anlägga väg
- 4 - dra fram mark- eller luftledning
- 5 - uppföra byggnad annat än för att tillgodose reservatets skötsel
- 6 - låta beta området annat än vad som anges i fastställd skötselplan

19920320

BESLUT

Datum

1992-03-20

Dnr

231-2253-89

- 7 - utföra avverkning, röjning eller annan skogs-
vårdsåtgärd i annan utsträckning än som anges
i fastställd skötselplan
- 8 - tillföra växtnäringsämnen

Föreskrifter nedan under punkt C, gällande allmän-
heten, gäller även markägare och innehavare av sär-
skild rätt i den mån pågående markanvändning däri-
genom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående
sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till mar-
ken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom
området som framgår av för reservatet fastställd
skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad
allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och
författningar skall förbud gälla att

- 1 - göra åverkan på markytan
- 2 - plocka blommor eller på annat sätt genom
plockning eller uppgrävning skada växtligheten
- 3 - medföra ej kopplad hund eller annat lösgående
djur
- 4 - göra upp eld
- 5 - tälta eller ställa upp husvagn
- 6 - framföra cykel eller motordrivet fordon
- 7 - anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, in-
skrift eller därmed jämförlig anordning
- 8 - på ett störande sätt använda radioapparat,
bandspelare, eller dylikt.

D. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen
om naturvårdsförvaltningen

1. Syftet med naturvårdsförvaltningen

Syftet med skötseln av reservatet skall vara
att bibehålla områdets ängs- och hagmarkska-
raktär inom nuvarande betesområde, samt en
lundartad lövskog inom norra delen av området.
Skötseln skall ske genom gallring, röjning och
betesdrift.

BESLUT

Datum
1992-03-20

Dnr
231-2253-89

2. Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservat genom att fastställa bifogade skötselplan, daterad 1992-02-26. Planen skall senast om 10 år omprövas med ledning av vunna erfarenheter.

3. Utmärkning av reservatets gräns

Reservatet skall utmärkas enligt Svensk standard (SIS 031 522).

4. Naturvårdsförvaltningen

Reservatet skall förvaltas av länsstyrelsen som utser skötselansvarig.

BESKRIVNING AV RESERVATET

Reservatets benämning: Sköllersta prästäng.

Kommun: Hallsberg.

Församling: Sköllersta

Fastighet: Del av Sköllersta Prästgård 1:1 2:1

Lägesbeskrivning: Intill väg 614, 400 m NV Sköllersta kyrka inom ekonomiska kartbladet 10514 (Sköllersta) samt har tyngdpunktskoordinaterna X = 6558160 Y = 1473410.

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen.

Markägare: Svenska Kyrkan, som upplåtit marken för bildande av reservatet.

Areal: 21,5 ha.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Länsstyrelsen har den 2 september 1965 beslutat om bildande av naturreservatet Sköllersta Ekäng utgörande 10 ha inom fastigheten Sköllersta Prästgård 1:1 2:1 i Hallsbergs kommun. Utöver reservatområdet har under den senaste 15-årsperioden även ca fyra ha av angränsande markområde ingått i betet och därmed skötts på samma sätt som reservatet.

Länsstyrelsen har under mitten av 1970-talet väckt frågan om utvidgning av reservatet till att omfatta hela det betade området samt även ca 7 ha lundartad lövskog omedelbart norr om betesområdet.

BESLUT

Datum

1992-03-20

Dnr

231-2253-89

Frågan har varit föremål för överläggningar och överväganden mellan stiftsförvaltningen, pastoratförvaltningen, Hallsbergs kommun och länsstyrelsen vid ett flertal tillfällen under de gångna åren. Ärendet har under våren 1991 mognat till ett avgörande i och med att företrädare för stiftsförvaltningen meddelat att man är beredd att låta det från naturvårdssynpunkt värdefulla området ingå som en utvidgad del av naturreservatet. Reservatet föreslås därvid benämnas Sköllersta prästäng.

Förslag till föreskrifter och skötselplan som ansluter till de principer berörda parter tidigare under hand enats om har under juni 1991 upprättats, samt i augusti 1991 kompletterats inom länsstyrelsen. Förslagen har därefter tillställts markägaren, Strängnäs stift, för ställningstagande.

Egendomsnämnden i Strängnäs stift har vid sammanträde under hösten 1991 beslutat att utan ekonomiska anspråk från kyrkans sida låta aktuellt markområde överföras till ett utvidgat naturreservat, benämnt Sköllersta prästäng.

GRUNDEN FÖR BESLUTET

Sköllersta prästäng utgör ursprungligen en betesmark med ett glest bestånd av ek. Ett under åren varierat betesutnyttjande och ekbeståndets tillväxt har förändrat områdets karaktär till lundartad lövskog. Inom huvuddelen av det 1965 avsatta reservatområdet har dock betesprägelns upprätthållits genom betesdrift och röjningsinsatser. Området utgör idag en allt mer sällsynt typ av kulturlandskap till vilket ett flertal intressanta och i vissa fall hotade växt- och djurarter är bundna.

Syftet med reservatet är att för kännedomen om landets natur bevara en åldedomlig typ av kulturlandskap med till naturtypen särskilt anpassad flora och fauna. Syftet är också att säkerställa en skötsel av området som bibehåller områdets karaktär och ger allmänheten möjlighet att besöka området under ordnade former.

Detta beslut kan överklagas, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen.

I beslutet deltog landshövding Sigvard Marjasin jämte ledamöterna Sören Gunnarsson, Raul Björk, Sven-Ove Cederstrand, Kitty Melin-Strandberg, Mats Sjöström, Arne Gren, Göran Stålberg, Erik Johansson, Ola Karlsson, Johan Lagerfelt, Birgitta Lindahl, Lennart Eliasson, Ann-Marie Åkerling och Kay Skogström.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Lars Östring, miljövårdsdirektör Torsten Blomqvist, länsantikvarie Olle Lindqvist, bitr länsarkitekt Olle Karlsson, länsassessor Magnus Enhörning samt avdelningsdirektör Göran Janzon, föredragande.

Sigvard Marjasin

Göran Janzon

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till länsstyrelsen. Tala om i brevet vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange beslutets diarienummer. Tala också om vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas.

Om länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni begärt sänder länsstyrelsen överklagandet vidare till regeringen (miljödepartementet).

Om Ni vill ha ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, tel 019-19 30 00.

Sändlista har ej scannats

Tillhör lts beslut

1992-03-20

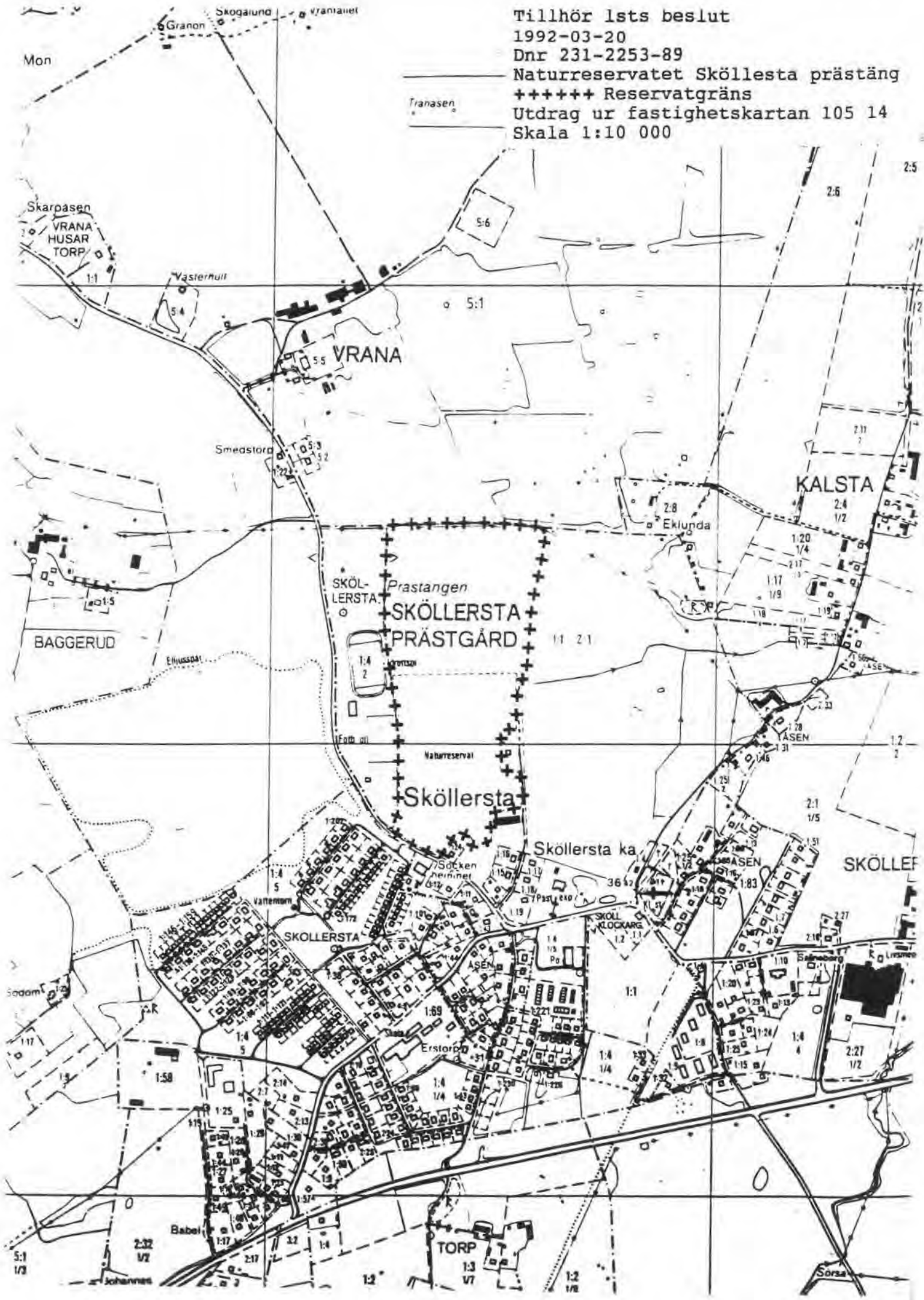
Dnr 231-2253-89

Naturreservatet Sköllesta prästäng

++++++ Reservatgräns

Utdrag ur fastighetskartan 105 14

Skala 1:10 000

EK130.
Nr. 20.

VRANA

Smedstorp

BAGGERUD

Eklunda

Prästängen

PRÄSTGÅRDEN 11 DALEN 11

SKÖLLERSTA

Socken
hemmet

Sodom

PRÄSTGÅRDEN

KLOCKAR

PRÄSTGÅRDEN

Erstora

SKÖLLERSTA

Granlyckan

Skogafugan

högskola

KAVESTA

Johannesberg

Missionshus

FREDRIKS-DAL

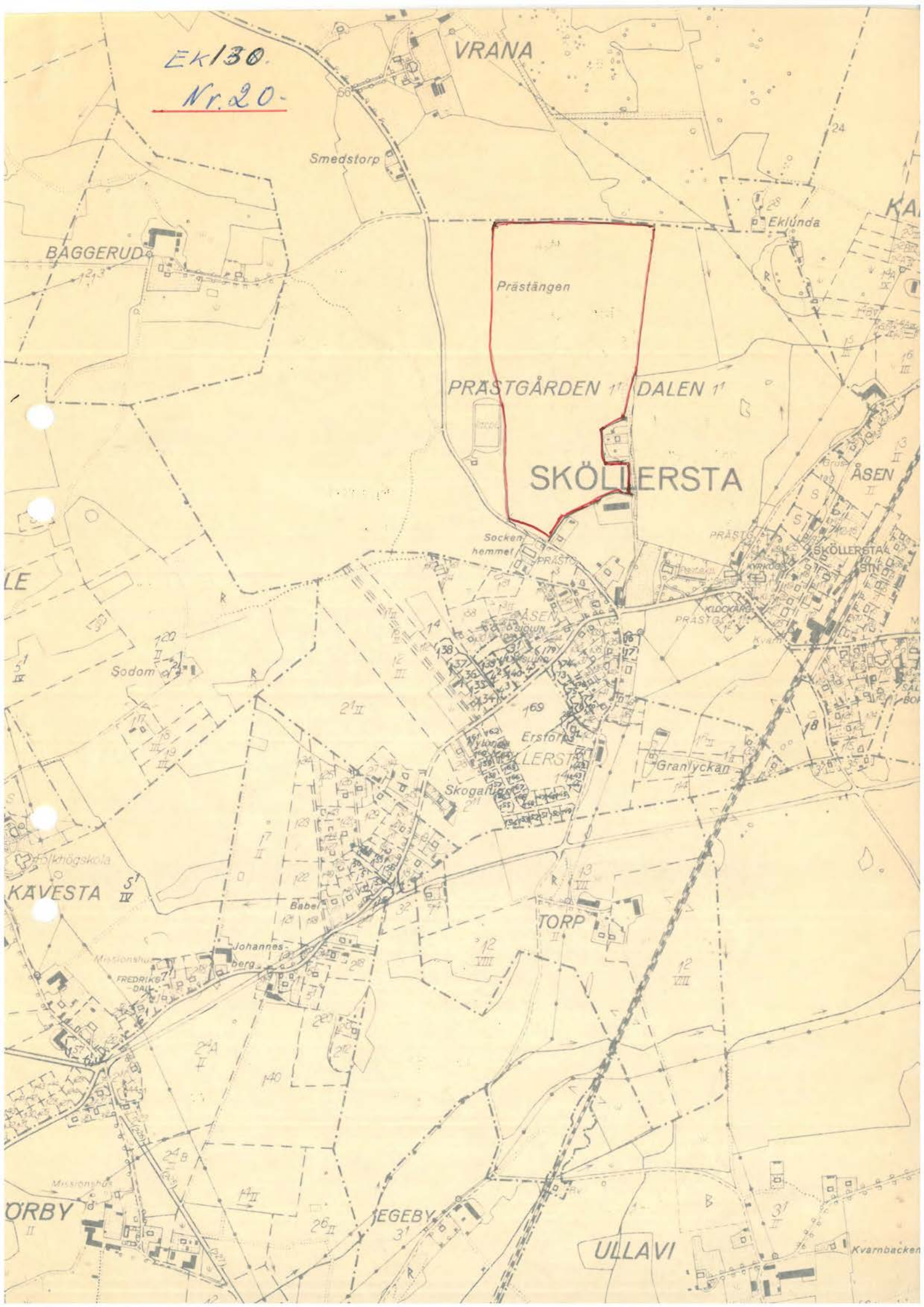
TORP

ORBY

JEGBY

ULLAVI

Kvarnbacken

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SKÖLLERSTA PRÄSTÄNG

Planen är upprättad inom länsstyrelsen i juni 1991.
Senast reviderad den 26 februari 1992.
Planen är fastställd genom beslut 1992-03-20, dnr
231-2253-89.

Skötselplanen omfattar:

Allmän beskrivning

1. Administrativ data
2. Grund för beslut samt föreskrifter
3. Översiktlig beskrivning av bef förhållanden

Plandel

1. Allmän målsättning
2. Disp och skötsel av mark och vatten
3. Anordningar för rekreation och friluftsliv
4. Tillsyn
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen
6. Karta i skala 1:5 000 utvisande skötselområden och anläggningar

ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	18 02 010
<u>Beslutsdatum</u>	1965-09-02, 1992-03-20
<u>Kommun</u>	Hallsberg
<u>Registerområde</u>	Sköllersta
<u>Läge</u>	Omedelbart norr Sköllersta samhälle.
<u>Area</u>	21,5 ha
<u>Markägare</u>	Svenska Kyrkan
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Länsstyrelsen

2 GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

2.1 Grunden för beslutet

Sköllersta prästäng utgör ursprungligen en betesmark med ett glest bestånd av ek. Ett under åren varierat betesutnyttjande och ekbeståndets tillväxt har förändrat området karaktär till lundartad lövskog. Inom huvuddelen av det 1965 avsatta reservatområdet har dock betesprägeln upprätthållits genom betesdrift och röjningsinsatser. Området utgör idag en allt mer sällsynt typ av kulturlandskap till vilket ett flertal intressanta och i vissa fall hotade växt- och djurarter är bundna.

Syftet med reservatbildningen är att för kännedomen om landets natur bevara en åldedomlig typ av kulturlandskap med till naturtypen särskilt anpassad flora och fauna. Syftet är också att säkerställa en skötsel av området som bibehåller områdets karaktär och ger allmänheten möjlighet att besöka området under ordnade former.

2.2 Föreskrifter

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoqa över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- 1 - bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden - som att schakta, dika, dränera, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning
- 2 - anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel

- 3 - anlägga väg
- 4 - dra fram mark- eller luftledning
- 5 - uppföra byggnad annat än för att tillgodose reservatets skötsel
- 6 - låta beta området annat än vad som anges i fastställd skötselplan
- 7 - utföra avverkning, röjning eller annan skogs-
vårdsåtgärd i annan utsträckning än som anges
i fastställd skötselplan
- 8 - tillföra växtnäringsämnen i annan utsträckning
än som anges i fastställd skötselplan

Föreskrifter nedan under punkt C, gällande allmänheten, gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning däri-
genom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående
sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till mar-
ken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom
området som framgår av till detta beslut fogad
skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad
allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och
författningar skall förbud gälla att

- 1 - göra åverkan på markytan
- 2 - plocka blommor eller på annat sätt genom
plockning eller uppgrävning skada växtligheten
- 3 - medföra ej kopplad hund eller annat lösgående
djur
- 4 - göra upp eld
- 5 - tälta eller ställa upp husvagn
- 6 - framföra cykel eller motordrivet fordon
- 7 - anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, in-
skrift eller därmed jämförlig anordning
- 8 - på ett störande sätt använda radioapparat,
bandspelare, eller dylikt.

D. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Syftet med naturvårdsförvaltningen

Syftet med skötseln av reservatet skall vara att bibehålla områdets ängs- och hagmarks-karaktär inom nuvarande betesområde, samt en lundartad lövskog inom norra delen av området. Skötseln skall ske genom gallring, röjning och betesdrift.

2. Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade skötselplan, daterad 1992-03-26. Planen skall senast om 10 år omprövas med ledning av vunna erfarenheter.

3. Utmärkning av reservatets gräns

Reservatet skall utmärkas enligt Svensk standard (SIS 031 522).

4. Naturvårdsförvaltningen

Reservatet skall förvaltas av länsstyrelsen, som utser skötselansvariga.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Reservatet utgör betad ekhage med överbestånd av glest stående vidkroniga gamla ekar. Marken är något kuperad med svagt markerade ost-västliga moränryggar, men i huvudsak svagt sluttande mot öster. Mellan de höglänta partierna finns fuktigare svackor, vilka dock endast i sydöst övergår till lövkärr.

Efter utförd restaurering under 1960-talet av området har detta betets med får, de första åren mycket hårt, varvid buskskiktet blivit mycket svagt bestående främst av spridda ung-ekar, rönn och al. I ett kärrartat parti i öster finns ett gallrat klibbal bestånd. I söder finns en grupp yngre lönn och i nordost enstaka enbuskar. I nordöstra delen finns även en hel del äldre granar. Genom att betet varit alltför svagt de senaste åren har högvuxna och tusbildande gräs och örter vandrat in.

Den del som reservatet utökats med består av två delar, den södra som sen tidigare ingår i betet och den norra som utgör igenvuxen betesmark med närmast karaktär av lundartad lövskog med rikliga inslag av buskar såsom hassel och hägg. Centralt i det senare området finns ett alkärr.

PLANDEL

1 ALLMÄN MÅLSÄTTNING

Skötseln av naturreservatet skall inriktas på att bibehålla områdets ängs- och hagmarkskaraktär med ek som dominerande träslag. Gamla döda ekar skall få stå kvar i den utsträckning de inte utgör fara för besökare.

2 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

2.1 Allmän målsättning för mark och vegetationsvård

Målsättningen med områdets skötsel är att bibehålla nuvarande tillstånd med öppna och glesvuxna betespräglade partier under ett glest ekbestånd. Norra delen av reservatet som inte betats i sen tid skall skötas som lundartad lövskog.

Skötselplanen omspanner en tidsrymd av 15-20 år. Skötselplanen skall omprövas efter 10 år med ledning av de erfarenheter som under hand erhålls i samband med skötseln.

2.2 Hävd av området

2.2.1 Allmänt

Betesområdet skall bibehållas som en ekhage och betas med nötkreatur eller får i sådan utsträckning att en uthållig grässvål utvecklas och inträngande sly och buskar hålls tillbaka. Lunddelen av området tillåtes sluta sig till lundskog med ek, hassel, hägg m m. Inträngande gran hålls efter. Döende träd lämnas i beståndet.

2.2.2 Avverkningsmetoder

Skötselinsatser skall göras i form av röjningar och återkommande plockhuggning. Innan arbetet påbörjas skall stämpling ske och värdefulla buskar markeras. Röjning skall ske med 5-10 års intervall. Virke som uppkommer vid avverkning skall köras ut ur området.

2.2.3 Bete

Betesdelen av reservatet skall betas med nötkreatur eller får. Betestrycket skall motsvara 15 ne (nötdjursekvivalenter). Stängsel skall bestå av fårstängsel. Ett foderbord och en plats där djuren kan söka skydd, samt infångningsanordning bör finnas. Ett urval unga ekar som på sikt kan ersätta äldre träd skyddas mot betesdjuren.

2.3 Viltvård, jakt och fiske

2.3.1 Viltvård

Skötseln av mark och vegetation skall bedrivas så att ett art- och individrikt djurliv gynnas. En riktig biotopvård är förutsättningen för att viltmiljön skall bevaras och förbättras. Förutom den mera allmänna skötseln av området kan särskilda åtgärder främja viltet. Exempel på sådana åtgärder är att enskilda träd sparas, t ex torrträd och stubbar, boträd för hålbyggande fåglar, gamla träd, enbuskar m m.

2.3.2 Jakt

Reservatbestämmelserna reglerar inte rätten till jakt.

2.4 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Beskrivning och karta har indelats i skötselområden med ledning av tidigare upprättad områdesindelning.

Skötselområde 1

Beskrivning: Fårbetat område med överbestånd av ekar och enstaka buskar. I anslutning till område 2 finns ett 20-tal äldre granar. I östra kanten finns åkersten upplagd.

Mål: Området skall bibehållas som betesmark med ett överbestånd av ek och enstaka buskar av främst hassel.

Restaureringsåtgärder: Obetat område längst i söder röjes och intages i betet. Viss plockhuggning skall ske för att skapa större öppna betesytor. All gran frånsett några enstaka tas bort. Äldre björk som inte direkt konkurrerar med de gamla ekarna sparas.

Underhållsåtgärder: Området skall betas med nötkreatur eller får. Återkommande röjning. Tillsyn av stängsel. Avverkningsavfall samlas ihop och brännes.

Skötselområde 2

Beskrivning: Lövkärr med björk och klibbal och enstaka gran.

Mål: Området skall bibehållas som lövkärr med överbestånd av al och björk.

Restaureringsåtgärder: All gran tas bort.

Underhållsåtgärder: Eventuell röjning. Området skall betas med nötkreatur eller får.

Skötselområde 3

Beskrivning: Igenvuxen betesmark med överbestånd av stora ekar, björk, asp, hägg, enstaka gran, samt buskskikt av hägg, rönn och hassel. Centralt i området finns ett alkärr. I östra delen har lagts upp rikligt med sten från angränsande åkrar.

Mål: Bevara området som lundartad lövskog utan bete.

Restaureringsåtgärder: Plockhuggning och röjning varvid ek, hägg och hassel gynnas. All gran tas bort. Äldre ekar gynnas genom att konkurrerande träd som växt in eller håller på att växa in i kronan tas bort. Gamla björkar sparas. Skötselinriktningen skall vara en på sikt fullsluten lund. Inga skogliga åtgärder utföres i alkärret.

Underhållsåtgärder: Återkommande plockhuggning och röjning.

3 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

3.1 Kommunikationer

Reservatet ligger omedelbart norr om tätorten Sköllersta och intill allmänna vägen mellan Sköllersta och Ekeby.

3.2 Parkeringsplats

En mindre parkeringsplats finns i sydväst intill reservatet. Idrottsplatsens parkering kan även användas.

3.3 Stängselgenomgångar

Vid parkeringsplatsen och i betesfällans nordvästra hörn skall finnas stängselgenomgångar för att underlätta för besökare att komma in i reservatet.

3.4 Sopkärl

Vid parkeringsplatsen skall finnas uppställt sopkärl. Sophanteringen ombesörjes genom avtal med kommunen.

3.5 Skyltning

Upplýsingstavlor och reservatmarkeringar skall finnas enligt markering på karta. En upprustning och komplettering är idag (juni 1991) nödvändig.

3.6 Stigar

Befintligt stigsystem kompletteras med en stig genom skötselområde 3 enligt markering på karta.

4 TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

5 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Kostnadsberäkning för skötsel av naturreservatet Sköllersta prästäng

Åtgärder	Istandsättning		Löpande skötselkostnader				
	Prioritet	Kostnad	DV	Kr	Inter- åtgärd	Års- kostnad	
Skötselområde 1. ställvis röjning inkl viss ris- dragning och plock- huggning. Stängselunderhåll m m	1	10	20 000	2	4 000	10	400
				5	10 000	5	2 000
Skötselområde 2. Plockhuggning, röjning	1	2	4 000	1	2 000	10	200
Skötselområde 3. Avverkning, röjning, uttransport, risdragning	2	20	40 000	6	12 000	5	2 400
Betesavtal omr 1 o 2					12 000	1	12 000
Summa		32	64 000				17 000

Karta till skötselplan

Skala 1:5 000

- Reservatgräns
- Markerad stig
- Stätter
- Betesstängsel
- Skötselområden
- Parkeringsplats

